

KÖRNYEZETI VIZSGÁLAT - ÉRTÉKELÉS

Fővárosi Településszerkezeti Terv módosításához

BUDA **PEST**

2015.

Tematika

Fővárosi Településszerkezeti Terv felülvizsgálata 2015.

Környezeti vizsgálat – értékelés

Tematika

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) 14/A. § alapján a Fővárosi Közgyűlés megalkotta a Fővárosi rendezési szabályzatról (a továbbiakban: FRSZ) szóló 5/2015. (II. 16.) számú önkormányzati rendeletet, és az 50/2015. (I. 28.) számú határozatával elfogadta a Fővárosi településszerkezeti tervet (a továbbiakban: TSZT 2015).

A Miniszterelnökséget vezető Miniszter záró szakmai véleménye, valamint a Fővárosi Közgyűlés az 53/2015.(01.28.) Főv. Kgy. határozata alapján 2015. április hónapban megkezdődött az elfogadott fővárosi településrendezési eszközök teljes körű felülvizsgálata.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) 43. § (4) és (5) bekezdés alapján, valamint az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005.(I.11.) Korm. rendelet (továbbiakban: KÉ rendelet) 1. § (2) bekezdése és 1. számú melléklete alapján a főváros egészére vonatkozó településszerkezeti terv készítéséhez – annak teljes körű felülvizsgálatához – (a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet (továbbiakban: Trk.) 4. melléklete szerinti tartalommal) kötelező környezeti értékelést magában foglaló környezeti vizsgálat lefolytatása.

Az SKV olyan módszeres és átfogó, iteratív jellegű döntés-előkészítő eljárás, amely a tervek, illetve különböző változataik megvalósulása során a várható hatásokat hivatott feltárni és értékelni – a folyamat legkorábbi fázisától kezdve. A vizsgálati eljárás elemi része a nyilvános, áttekinthető és számon kérhető döntéshozatal is. A vizsgálat eredményeit a környezeti értékelés dokumentáció mutatja be.

Az SKV folyamata a terveket jóváhagyó döntések számára kíván segítséget adni.

Az SKV lehetőséget teremt arra, hogy a fenntarthatóság alapelveinek teljesülését esetleg gyengítő célokat, a környezetre kockázatot jelentő beavatkozásokat már a terv kidolgozása során feltárja és javaslatokkal segítse a terv kidolgozóit e szempontok hangsúlyos figyelembevételére a dokumentumban.

Mivel a TSZT 2015.-FV Natura 2000 besorolású területeket érint, ezért a környezeti értékelés kiegészült a 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 14. melléklete szerinti – előzetes – hatásbecslési dokumentációval.

A környezeti értékelés tartalmi követelményei a környezet védelméért felelős szervek véleménye alapján

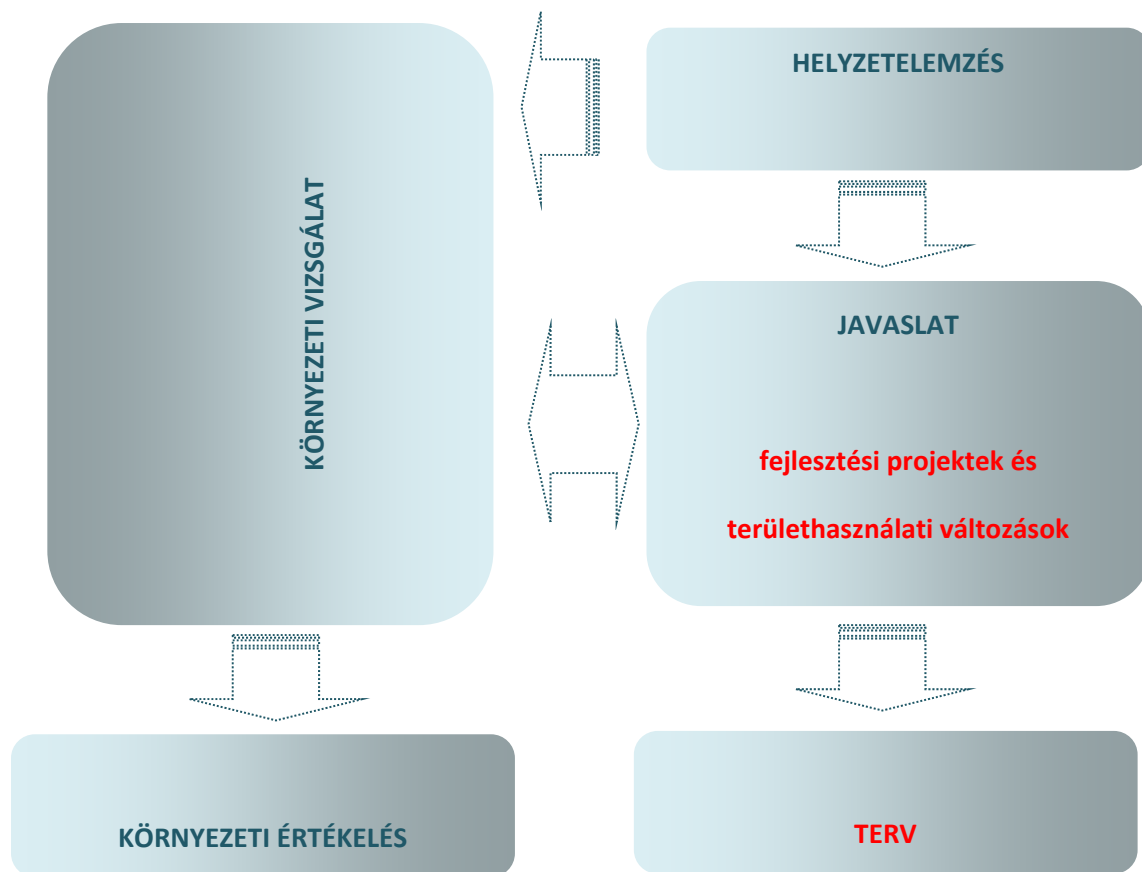
1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése:

1.1. előzmények, különösen a tematika tartalma;

Hatályos, magasabbrendű (jogszabályba foglalt) stratégiák, programok, tervek.

1.2. a tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása;

A környezeti vizsgálat – értékelés elvi vázlata, kapcsolódásai a tervhez

Az SKV eredményeinek visszacsatolásával, eredményeinek beépítésével lehetőség nyílik a TSZT felülvizsgálat véglegesítésére.

1.3. a környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a TSZT módosítás alakulására;

Tekintettel arra, hogy a környezeti értékelés a szerkezeti terv módosításának készítésével egy időben zajlik és a két munka tervezői köre közel azonos, belső egyeztetések során – a jogszabályi keretek között megengedhető kompromisszumok határain belül –

jutnak érvényre a környezeti értékelés szempontjai („Budapest 2030” elnevezésű, hosszú távú településfejlesztési koncepciójában foglalt környezeti célok).

1.4. a környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása;

A dokumentáció a véleményezési fázist követően kiegészítésre kerül a környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság által adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történt figyelembe vételével, illetve jogszabályon alapuló el nem fogadás esetén az indokok összefoglalásával.

1.5. a környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai, nehézségek (mint pl. technikai hiányosságok, bizonyos ismeretek hiánya stb.), az előrejelzések érvényességi határai, a felmerült bizonytalanságok.

- az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (továbbiakban: OTrT)

- a Budapesti Agglomeráció Területrendezési Tervéről szóló 2005. évi LXIV. törvény (továbbiakban: BATrT) (OTrT módosításban rögzítettek szerinti figyelembe vétellel)

- Hatályos TSZT 2015. jóváhagyott és alátámasztó munkarészei

- Budapest Főváros TSZT 2015-FV. munkarészei

A felhasznált adatok bizonytalanságai

- *Országos adatok (térképek) léptékéből fakadó pontatlanság*
- *Stratégiai zajtérkép részleges avultsága (2006-os adatokon alapul)*
- *Elkészült a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér zajtérképe, de még nincs ehhez szabott zajgátló védőövezet rendszer*

2. A TSZT felülvizsgálat kidolgozásakor vizsgált változatok rövid ismertetése:

A végleges javaslat kialakítása egyeztetések hosszú során keresztül történik. A dokumentálásra kerülő tervi anyagban változatok a tervműfaj sajátosságai miatt nem lesznek. A véleményezési eljárásra és azt követően jóváhagyásra kerülő TSZT felülvizsgálat nem tartalmaz (nem tartalmazhat) változatokat.

2.1. a TSZT módosítás céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés készítése szempontjából fontos részeket;

A környezeti szempontból „irreleváns” változások nem képezik a vizsgálat – értékelés tárgyát. Továbbiakban a környezeti értékelés szempontjából jelentős, változással érintett területek kerültek felsorolásra a tervezett fejlesztés, területhasználati változás megvalósításának módja szerint, az érintett védettségek, korlátozások feltüntetésével együtt. A területhasználati változások mellett felsorolásra kerülnek az egyes tervezett vonalas közlekedés fejlesztések is.

2.2. a TSZT felülvizsgálat összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal;

- a hatályos Országos Területrendezési Terv (OTrT)
- Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terve (BATrT)
- Budapest Környezeti Programja

2.3. a változatok közötti választás indokai, a választást alátámasztó vizsgálat rövid leírása.

A terv műfajából adódóan nincsenek változatok.

3. A TSZT felülvizsgálatban foglalt változtatások környezeti hatásainak, következményeinek feltárása:

3.1. a TSZT felülvizsgálat céljainak összevetése a terv szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal;

A TSZT a főváros „Budapest 2030” elnevezésű – 2013 áprilisában elfogadott – hosszú távú városfejlesztési koncepciójában foglalt célok megvalósítását hivatott biztosítani, ennek megfelelően kellett a település szerkezetét, a területfelhasználást és a műszaki infrastruktúra-hálózatok elrendezését meghatározni. A „Budapest 2030” céljai a releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal összhangban készült.

3.2. környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele a TSZT felülvizsgálatban

Kiemelt szempontok

- védett értékek megőrzése
- vízbázisok védelme
- kármentesítések folytatása
- termőföld védelme
- terhelő hatásoktól való érintettség csökkentése
- közlekedésfejlesztés és a természetvédelem igényeinek összeegyeztetése

3.3. a TSZT felülvizsgálat céljainak egymás közti, illetve a releváns tervek (2.2.) céljaival való konzisztenciája környezeti szempontból;

A BATrT és a TSZT felülvizsgálat célkitűzéseinek illeszkedés-vizsgálata.

3.4. a jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése;

3.4.1. földrajzilag lehatárolt tervezési terület esetén, illetve, ha a hatásterület földrajzilag lehatárolható, a terület azon környezeti jellemzőinek azonosítása, amelyeket a terv megvalósítása valószínűleg jelentősen befolyásol,

A Főváros környezeti elemeinek állapota - kivonatos ismertetés (forrás: TSZT 2015. felülvizsgálata)

3.4.2. a fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg;

Értékelés táblázatos formában a TSZT 2015.-FV. helyzetfeltáró munkarésében feltárt környezeti konfliktusok alapján

3.5. a TSZT felülvizsgálatban foglaltak megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása, különös tekintettel azokra a tervelemekre, tervezett intézkedésekre, amelyek:

3.5.1. természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik,

Levegő, talaj, felszíni vizek, élőhelyek, tájalakulás terén várható hatások elemzése.

3.5.2. olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak;

A terv a zöldmezős beruházások ellenében a barnamezős és rehabilitációs beavatkozások irányába próbálja terelni a fejlesztői gondolkodást.

3.6. Az előző pontok szerint meghatározott információkból kiindulva a terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése

3.6.1. jól azonosítható környezet igénybevétel vagy terhelés esetén különös tekintettel:

3.6.1.1. a környezeti elemekre (földre, levegőre, vízre, élővilágra, épített környezetre, ez utóbbi részeként az építészeti és régészeti örökségre),

3.6.1.2. a környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, különösen a tájra, településre, klímára, természeti (ökológiai) rendszerre, a biodiverzitásra,

Előbbi két alpont összevontan kerül elemzésre az alábbiak szerint.

A várható hatások értékelése az alábbi 5 fokozatú rendszerben történik, úgy a projektek megvalósulása, mint a projektek meg nem valósulása („0” változat) esetén:

Hatások iránya, jellege, mértéke

- *jelentősen javít*
- *terhelést enyhít, kicsit javít*
- *kiegyenlített, nem változtat*
- *terhelést növel, kicsit ront*
- *jelentősen ront*

A várható hatások értékelése, úgy a projektek megvalósulása, mint a projektek meg nem valósulása esetén az alábbi táblázatos formában történik:

Területi fejlesztések, változások lehetséges hatásai a környezeti elemekre és a hatásviselő emberre kerületenkénti bontásban:									
hatást kiváltó változás, fejlesztés	hatások értékelése hatásviselők és környezeti elemek szerint								
	levegő	földtani közeg	felszíni víz	felszín alatti víz	élő világ	táj, város-kép	zaj	ember*	védelem, korlát

A közlekedési fejlesztések (és elmaradásuk) esetén közvetlen hatásterületet, közvetett hatásterületet is értékelünk.

* A hatásviselő **ember** esetében a várható / elmaradó fizikai (és pszichikai) hatások mellett a potenciális gazdasági előnyöket / hátrányokat, illetve városkomfort-fokozat emelkedés / csökkenés lehetőségét is kalkuláljuk az értékelés során.

3.6.1.3. a Natura 2000 területek állapotára, állagára és jellegére, valamint e területeken lévő élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzete megmaradásának, fenntartásának, helyreállításának, fejlesztésének lehetőségeire

*A dokumentáció **Natura2000** – előzetes – **hatásbecslést tartalmaz a 275/2004. Kr. 14. sz. melléklete szerint. Az „előzetes” hatásbecslést a projektek még nem konkrét volta indokolja, gyakorlatilag „teoretikus” értékelés végezhető jelen fázisban. * 7. fejezet***

3.6.1.4. az előbbi hatások következtében az érintett emberek egészségi állapotában, valamint társadalmi, gazdasági helyzetében – különösen életminőségében, kulturális örökségében, területhasználata feltételeiben – várhatóan fellépő változásokra;

3.6.2. a közvetett módon hatást kiváltó tényezők fellépése esetén különös tekintettel:

3.6.2.1. új környezeti konfliktusok, problémák megjelenésére, meglévők felerősödésére

- közlekedésfejlesztés okán részleges terhelés - áthelyeződés
- felszíni vizek lefolyási viszonyainak esetleges változásai
- ökológiai kapcsolatok lokális változásai

3.6.2.2. környezettudatos, környezetbarát magatartás, életmód lehetőségeinek, feltételeinek gyengítésére vagy korlátozására

A településszerkezeti terv önmagában nem elegendő a környezettudatos életmód biztosítására, az ez irányban hozott egyéb – országos és helyi – rendeletek fokozott érvényesítése is szükséges. Fontos feladat még az önkormányzatok tömegtájékoztatási rendszerének további korszerűsítése, melyen keresztül a környezet-tudatosság lehetőségeinek és szükségszerűségeinek ismérvei eljutnak a lakossághoz.

3.6.2.3. a helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, területfelhasználási módtól való eltérés fenntartására vagy létrehozására,

A tervezési folyamat során elemezhető.

3.6.2.4. olyan helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítésére, amelyek a táj eltartó képességéhez alkalmazkodtak,

A tervezési folyamat során elemezhető.

3.6.2.5. a természeti erőforrások megújulásának korlátozására,

A tervezési folyamat során elemezhető.

3.6.2.6. a nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használatára vagy a helyi természeti erőforrások túlnyomóan más területen való hasznosítására;

A tervezés jelen fázisban ilyen hatás nem prognosztizálható, az egyes projektek konkrét tervezése folyamán állapítható meg.

4. A TSZT felülvizsgálatban foglaltak megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a tervben szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.

A terv megvalósulásakor várható hatások elemzését a terv tervezett fejlesztései, területhasználati változásainak módjai, típusai szerinti bontásban tartalmazza majd, továbbá a megvalósulásukkor várhatóan megjelenő esetleges negatív környezeti hatásaikat, valamint a fellépő káros hatások tervben szereplő ellentételezését mutatja be.

5. Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a terv által befolyásolt más tervben, illetve programban figyelembe kell venni.

Az adott fejezet a kerületi építési szabályzatokra vonatkozó, a környezeti szempontból kedvező elemeket és előírásokat veszi sorba.

6. A TSZT felülvizsgálatban foglaltak megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.

A tervezési folyamat során elemezhető.

7. Natura 2000 – **előzetes** hatásbecslés *

E fejezeten belül kerülnek ismertetésre a Főváros meglévő természeti viszonyai, védettségei – kivonatos közlés (forrás: TSZT 2015. felülvizsgálata)

8. Közérthető összefoglaló

9. Jogszabályi környezet

Mellékletek Környezet védelméért felelős szervek véleményei, válaszok és indoklások